

att detta beslut må tillämpas från och med innevarande år.

Stockholm den 29 januari 1897.

C. Lybeck.

Theodor Odelberg.

Knut Tillberg.

N:o 33.

Af herr **Wærn**, om tullfrihet för vissa varor vid införsel från Norge.

Genom meddelande i Post- och Inrikes tidningar för den 9 sistlidne december af protokoll, hållet vid sammanträde den 2 oktober 1896 med de för deltagande i förhandlingar om nya bestämmelser rörande Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden förordnade svenska och norska ombuden, har kunskap om slutliga resultatet af dessa förhandlingar erhållits.

Man har deraf erfarit, att ombuden i många och viktiga frågor blifvit ense. I andra har enighet mellan dem icke uppnåtts, och om dessa hafva, sedan ombudens förhandlingar afslutats, rådplägningar om möjlighet att på tillfredsställande sätt lösa dem fortgått mellan svenska och norska regeringarne. Dessa rådplägningar lära ännu icke vara afslutade, men det har försports, att den enda eller väsentliga frågan, om hvilken enighet mellan regeringarne hittills icke kunnat vinnas, skulle vara det af de norska ombuden framställda förslaget till ett sista moment af § 3 i mellanrikslagen:

»Dessutom skall det stå hvartdera riket öppet att kunna bestämma att för följande varor vid införsel från det andra riket den för varan i allmänhet gällande tull skall erläggas:

a) lefvande nötkreatur och får samt kött af dessa djur, lefvande svin och fläsk, samt korf (pölser och rullepölser);

b) ägg, ost och gräsfrö (deri inbegripet klöfverfrö).»

Det skulle vara så mycket sorgligare, om på grund af omöjlighet att i fråga om detta förslag vinna enighet icke blott mellanrikslagen skulle upphävas och det på dess förnyande nedlagda arbetet vara för-
loradt utan jemväl stora kostnader för ökad tullbevakning vid riksgränsen ådragas rikena, samt så väl landtbruket som flera af landets mest betydande industrier skulle blifva förlustiga de fördelar, mellanrikslagen för dem medfört, samt tvungna att för vissa af de förändrade förhållandena nödigblifna anordningar nedlägga stora kostnader, som hela detta förslag enligt sin ordalydelse blott är vilkorligt och möjligen aldrig får någon betydelse, ty om norska stortinget icke vill förändra de nu för tullpligtiga landtmannaprodukter gällande tullbestämmelserna och icke vill lägga tull på dem, som nu äro i Norge tullfria, så förfaller hela förslaget, och det skulle väl då vara orimligt att blott därför, att det en gång blifvit omtaladt, göra så väsentliga förändringar i de båda rikenas ekonomiska förhållanden.

Finnes åter i stortinget pluralitet för skyddstullar å landtmannaprodukter, så är att märka att mot blotta påläggningen af tull å vissa varor i Norge någon invändning från svensk sida icke kan göras, lika litet som från norsk sida invändningar kunnat göras mot att tull i Sverige pålagts varor, som förut varit tullfria.

Det är emot lydelsen i förslaget att vid införsel från det andra riket den för varan i *allmänhet* gällande tull skall erläggas, som invändningar från svensk sida äro befogade. Principen i 1874 års mellanrikslag var ömsesidig tullfrihet för svenska och norska alster och tillverkningar, men efter de förändringar, lagen senare undergått och nu af svenska Riksdagen yrkats, är det ej längre tullfrihet utan företräde framför andra nationer, som kan sägas vara lagens ledande grundsats. Försök att genom någon allmän regel bestämma, huru stort ett sådant företräde borde vara, hafva ej heller saknats, utan utgjorde föremål för öfverläggningar i den komité, som den 22 december 1888 afgaf betänkande om Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden, och hvars ordförande var nuvarande statsministern. Det förslag, som af komitén be-

handlades och särskildt af två reservanter förordades, var half tull. Man kan därför icke betvifla, att ju icke förslag om bestämelse, att, derest tullafgifter skulle komma att åläggas hittills tullfria landtmannaprodukter i det ena riket, införsel från det andra skulle få ske, om ej fortfarande tullfritt, dock mot lägre tullafgifter, exempelvis half tull, än de som i allmänhet bestämdes, varit föremål för öfverläggningarna.

Norge har bland de nämnda landtmannaprodukterna nu endast tull å rökt kött och rökt fläsk, skinkor, ost och korf, af hvilka införseln från Sverige blott af ost är väsentlig och den af korf har ingen betydighet, men af de öfriga ej är nämnvärd. Af de nu tullfria landtmannaprodukterna är deremot införseln till Norge från Sverige högst betydlig; och då man erinrar sig att vi, så länge allmän tullfrihet i Norge fortfar, icke, vid införsel dit, för dem hafva något företräde framför utländska konkurrenter, och säkert icke få något sådant, om mellanrikslagen upphäfves (hvarjemte då äfven svenskt smör, nu tullfritt, blir belagdt med samma tull som utländskt), så tyckes, att ett förslag om half tull för nämnda landtmannaprodukter vid införsel från det ena till det andra riket, borde vara acceptabelt af Sverige. Huruvida norska stortinget skulle vilja antaga det, är okänt och sannolikt äfven i Norge ännu oberäkneligt. Möjligen kunna, sedan stortingets åsikter i tullfrågorna blifvit kända, nya underhandlingar med större utsigt till framgång upptagas.

Under sådana förhållanden synes mig den af friherre Schwerin m. fl. i Andra Kammaren väckta motionen om förlängning af den uppsagda mellanrikslagen för ytterligare ett år vara förtjent af bifall. Dertill skulle möjligen såsom särskilda önskemål från svensk sida kunna tilläggas ömsesidigt samtycke till ett eller flera af de förslag, om hvilka svenska och norska ombuden blifvit ense, t. ex. de under § 4 föreslagna reduktionerna af vid resa landvägen från ena till andra riket tullfritt till införsel medgifna, ehuru i allmänhet tull underkastade partier af vissa varor, hvilka reduktioner der skulle vidtaga liktidigt dermed, att förlängningen inträdde. Jag betonar dock, att sådana förslag endast böra framställas såsom tillägg till och icke såsom vilkor för förlängningen, emedan det förefaller mig oklokt och orätt, att, derest just ett sådant tilläggsförslag af stortinget förkastades eller bifölles med någon förändring, föranleda stora förluster och kostnader för svenska landtmän och industriidkare blott därför, att storting och Riksdag icke kommit öfverens om bisaker eller om de ordalag, i hvilka beslut om någon sådan borde affattas. Man bör nemligen ihågkomma att beslut om förlängning såväl som om ny mellanrikslag

måste behandlas såsom lagar, så att sammanstående beslut måste af båda ländernas regeringar och representationer fattas för att de skola blifva gällande.

Man stöter vid alla förslag till ny mellanrikslag eller till utvägar att förekomma dess upphäfvande, förr än enighet om derefter blifvande anordningar, såsom om gränstullar m. m. kan vinnas, alltid på svårigheten att ens tillnärmelsevis kunna beräkna norska stortingets beslut, hvilken svårighet åter i sin ordning är föranledd af sannolikheten att norska stortinget kommer att följa en förändrad tullpolitik; men huru långt denna kommer att gå, och hvilka förändringar i norska tulltaxan och i förhållandet till Sverige deraf skola följa, vet man ej. Afgörandet häraf kommer dock att ske under detta år, men sannolikt först sedan svenska Riksdagen åtskilts. Den blifvande förändringen af den norska tullpolitiken borde under sådana förhållanden vara skäl nog att för ett år förlänga mellanrikslagen.

Under förutsättning att förslaget om mellanrikslagens förlängning möjligen icke vinner bifall i Sverige eller att samtycke till Riksdagens beslut derom icke erhålles i Norge, är det angeläget att vid innevarande riksdag ordna de förhållanden, som derefter inträda, så att minsta möjliga förlust uppstår för de landtmän och industriidkare i det ena landet, som nu hafva väsentlig afsättning för sina produkter i det andra landet, att vidare lemna dem tid att på ändamålsenligaste sätt ordna sin affärsverksamhet efter de nya förhållanden, som komma att inträda, samt framför allt att icke gifva anledning till att de med stora kostnader förändra eller utvidga sin verksamhet under förutsättning att någon ny mellanrikslag icke skall ifrågakomma, under det att dock, sedan den nya norska tullpolitiken blifvit stadgad och känd, ganska säkert är att inom få år nya förslag till lättnad i handelsförbindelserna mellan de båda länderna skola uppkomma och leda till öfverenskommelser, hvilkas räckvidd icke nu kan öfverskådas. Dertill kommer att många och betydande industrigrenar nu otvifvelaktigt hafva fördelar af det obeskattade utbytet af deras produkter mellan båda länderna, utan att ett sådant utbyte gifver anledning till olägenheter eller förluster för andra. Att en förmånlig afsättning af vissa bomullsväfnader, synnerligast enfärgade och oblekta, från Sverige till Norge och en antagligen lika förmånlig af vissa andra bomullsväfnader, synnerligast flerfärgade och tyll, från Norge till Sverige tvärt skall inskränkas eller försvåras därför att vi icke för dagen kunna öfverenskomma om de vilkor, under hvilka utbytet af lefvande kreatur och

kött eller fläsk skall försiggå, förefaller mycket oegentligt. I många fall sker detta förmånliga utbyte af varor af nära men ej fullt likartad beskaffenhet, såsom t. ex. det nämnda af bomullsvaror, i andra åter utbytas råämnen eller halffabrikat från det ena landet med färdiga fabrikat från det andra, t. ex. läder och skodon. I andra fall är det varor med samma benämning i tulltaxan, men af gröfre och finare slag, såsom t. ex. glasvaror m. fl. Ett förslag till fortfarande ömsesidig tullfrihet, äfven derest mellanrikslagen vid uppsägningstidens utgång skulle upphäfvast, bör derfor omfatta dels vissa grupper, dels särskilda varor.

Jag hemställer,

att Riksdagen, under förutsättning af liknande beslut i Norge, måtte för sin del besluta:

att intill dess antingen ny mellanrikslag antages eller ock förändrade beslut af Riksdagen fattas, följande grupper, hvar för sig, af norska naturalster eller tillverkningar, som enligt nu gällande mellanrikslag äro tullfria, skola fortfarande vid införsel från Norge vara fria från tullafgifter, nemligen:

ylleväfnader,
bomullsväfnader,
linne-, hamp- och juteväfnader,
hattar, alla slag,
hudar och skinn, beredda, jemte arbeten af läder
och skinn,
tvål och såpa,
snickarearbeten, alla slag,
krut och antändningsrör,
papper, alla slag,
jern- och stålmanufakturvaror samt spik,
maskiner, redskap och verktyg af olika slag,

allt för hvar och en af dessa grupper under vilkor, att varor tillhörande samma grupp äro tullfria vid införsel till Norge, så att, derest svenska varor tillhörande gruppen åläggas tull i Norge, den för norska varor, tillhörande sådan grupp, vid införsel till Sverige medgifna tullfriheten genast upphör.

Grupperna kunna möjligen olika anordnas och flera tilläggas, hvilket jag öfverlemnar till bevillningsutskottet.
Jag hemställer vidare,

att samma beslut under samma förutsättning och vilkor må fattas för alla ej förenämnda grupper tillhörande varor, för hvilka tullfrihet genom mellanrikslagen nu är försäkrad, hvar för sig, med undantag naturligen för dem, för hvilka Riksdagen anser sakliga skäl förefinnas att upphäfva hittills medgifna tullfrihet.

Stockholm den 29 januari 1897.

C. Fr. Wærn.
